

Datum van inontvangstneming : 05/08/2016

Zaak C-370/16

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

4 juli 2016

Verwijzende rechter:

Tribunale di Novara / Italië

Datum van de verwijzingsbeslissing:

21 januari 2016

Verzoekende partij:

Bruno Dell'Acqua

Verwerende partijen:

Eurocom Srl

Regione Lombardia

TRIBUNALE DI NOVARA

[OMISSIS]

De executierechter van de Tribunale di Novara [OMISSIS] [irrelevant],

In de gedwongen executie op de roerende zaken onder derden,

ingesteld door **Dell'Acqua Bruno** [OMISSIS]

- schuldeiser/executant -

tegen

Eurocom s.r.l. [OMISSIS]

- schuldenaar/geëxecuteerde -

en tegen

Regione Lombardia [OMISSIS]

- derde waarbij het beslag wordt gelegd -

en tegen

Quattrocchi Renato, Pozzoli Antonella, Loris Lucini, Diego Chierici, Malaraggia Nicoletta, Zonca Elio, Fusi Sonia, Cattaneo Danilo, Terraneo Alberto en Luzzi Luigi,

- interveniënten -

Procesverloop

De schuldeiser heeft de procedure tot executie op de roerende goederen ingeleid opdat wordt voldaan aan zijn schuldvorderingen jegens Eurocom s.r.l.. De executieprocedure werd ingesteld in de vorm van derdenbeslag, zoals geregeld in het nationale procesrecht in de voorschriften van Titel II – hoofdstuk III van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering (hierna: WbRv) (artikelen 543-554).

Als derde, schuldenaar van Eurocom s.r.l., is aangewezen „Regione Lombardia”.

Vervolgens hebben andere schuldeisers van Eurocom s.r.l. geïntervenieerd in de executieprocedure overeenkomstig de artikelen 525 e.v. WbRV.

Verklaring van de derde waarbij beslag wordt gelegd, „Regione Lombardia”

[Or. 2]

Door de verklaring in de zin van artikel 547 WbRv af te leggen, heeft de derde waarbij beslag is gelegd, Regione Lombardia, het bestaan van een schuld van de geëxecuteerde erkend maar te kennen gegeven dat „[...] *de schuld [...] betrekking heeft op bedragen die toebehoren aan het structuurfonds ESF (Europees Sociaal Fonds) en die verplicht specifiek bestemd zijn voor de verwezenlijking van openbare doelen van ontwikkeling van en steun voor de werkgelegenheid, waarover de Regione Lombardia alleen kan beschikken voor de begunstigde. Bijgevolg kan overeenkomstig artikel 80 van verordening (EG) nr. 1083/2006 [...] op de bedragen geen beslag worden gelegd*”.

Voorts heeft de derde waarbij beslag wordt gelegd [OMISSIS] verklaard dat „[...] hij zich verzet tegen de aanwijzing en verzoekt dat de executierechter daaraan geen gevolg geeft omdat om de hierboven vermelde redenen geen beslag kan worden gelegd op die bedragen [...]”.

De aard van de schuld (bedrag dat toebehoort aan een Europees Structuurfonds) wordt noch door de executerende schuldeiser, noch door de interveniërende schuldeisers, noch door de geëxecuteerde betwist, en dit gegeven kan dus bewezen worden geacht zonder dat verdere vaststellingen nodig zijn.

Verzoek van de derde waarbij beslag wordt gelegd, „Regione Lombardia”

Volgens de nationale regeling staat buiten twijfel dat de derde waarbij beslag wordt gelegd, „Regione Lombardia”, niet gerechtigd is en evenmin een belang heeft om eventueel aan te voeren dat op de zaak geen beslag kan worden gelegd, ongeacht welke redenen en argumenten zij ook mag aanvoeren, noch om zich te verzetten tegen de eventuele maatregel tot aanwijzing van haar als derde.

Die bevoegdheid en die initiatieven komen immers uitsluitend toe aan de schuldenaar. Zo heeft de Corte di Cassazione herhaaldelijk geoordeeld dat „[...] *bij beslaglegging wegens schulden de derde-schuldenaar van de geëxecuteerde schuldenaar niet het recht heeft aan te voeren dat op de zaak geen beslag kan worden gelegd, ook niet met een beroep op het feit dat die zaak verplicht voor een bepaald doel bestemd is [...]*” [OMISSIS].

[Or. 3]

Op dit punt stemt de verwijzende rechter dus in met de opvattingen van de schuldeiser/executant en van de interveniënten in hun overgelegde stukken en moeten de opmerkingen-excepties van de derde waarbij beslag is gelegd dus van de hand worden gewezen.

Ambtshalve opmerkingen van de executierechter

Evenwel moet in dit verband worden beoordeeld of de executierechter, wanneer hij kennis heeft van een mogelijke grond waarom beslaglegging niet mogelijk is of de executie niet kan worden uitgevoerd, al dan niet daarop kan wijzen.

Het antwoord op die vraag dient bevestigend te luiden.

Op het algemene beginsel dat op alle – huidige en toekomstige – zaken volledig beslag kan worden gelegd overeenkomstig artikel 2740 van het burgerlijk wetboek, wordt immers uitdrukkelijk een uitzondering gemaakt in genoemd artikel 545 WbRv, dat de opsomming bevat van de schuldvorderingen ten aanzien waarvan door de schuldeiser geen vordering tot executie kan worden ingesteld.

Hoewel de aldaar opgenomen lijst als uitputtend moet worden beschouwd en niet met een analogische uitlegging kan worden uitgebreid, worden in die bepaling de mogelijke gevallen aangevuld met en uitgebreid tot alle situaties die voortvloeien uit „[...] *bepalingen in bijzondere wetsbepalingen [...]*”.

In de rechtsleer is aldus het onderscheid ontstaan tussen schuldvorderingen die in absolute zin niet vatbaar zijn voor beslaglegging en schuldvorderingen die in relatieve zin daarvoor niet vatbaar zijn. In deze laatste categorie vallen schuldvorderingen waarvoor executie mogelijk is mits een reeks beperkingen en voorwaarden in acht worden genomen.

De mogelijkheid dat daarop ambtshalve kan worden gewezen door de rechter, welke mogelijkheid reeds is aanvaard voor gevallen waarin geen beslag kan worden gelegd waar de verwezenlijking van een openbaar belang aan de orde is [OMISSIS] [verwijzing naar de nationale rechtspraak] is definitief aanvaard bij de wijzigingen die zijn aangebracht aan artikel 545 WbRv bij decreto legislativo nr. 83 van 27 juni 2015 (omgezet in wet nr. 132 van 6 augustus 2015).

Hoewel die bepaling alleen van toepassing is op executies die dateren van na de inwerkingtreding van genoemde wijziging, moet daarmee door de rechter wel rekening worden gehouden voor zover zij de bevestiging door de wetgever vormt van bovengenoemde lijn en ontwikkeling in de rechtspraak.

[Or. 4]

Aard van en recht op de geldsommen in bezit van de derde waarbij beslag wordt gelegd, „Regione Lombardia”

Zoals hierboven reeds is uiteengezet heeft de derde-schuldenaar uitdrukkelijk verklaard dat de schuld van de schuldenaar waarvoor bij hem wordt geëxecuteerd, betrekking had op „[...] *bedragen die toebehoren aan het structuurfonds ESF (Europees Sociaal Fonds) en die verplicht specifiek bestemd zijn voor de verwezenlijking van openbare doelen van ontwikkeling van en steun voor de werkgelegenheid [...]*”.

Op dit punt moet het onderzoek worden gericht op het lot van de geldsommen, waarvan de derde waarbij beslag wordt gelegd weliswaar heeft verklaard dat hij deze verschuldigd is aan de geëxecuteerde schuldenaar, doch in zijn hoedanigheid van instantie die door de Europese Gemeenschap belast is met betaling van door de Gemeenschap uitgekeerde steun in de vorm van financiering door het „Europees sociale structuurfonds”.

Met andere woorden, de derde waarbij beslag wordt gelegd heeft er in de onbetwiste verklaring op gewezen dat die bedragen toebehoren aan het Europees Fonds en dus aan de Europese Gemeenschap, zodat hij (de Regione Lombardia) die sommen enkel kan overdragen, welke sommen daardoor alleen „in transitio” zijn bij de regionale overheidsinstantie.

Communautaire regeling

Daar het om communautair vermogen of hoe dan ook om tot de Gemeenschap herleidbaar vermogen gaat, moet volgens de verwijzende rechter in de eerste plaats worden gewezen op artikel 1, tweede zin, van het „Protocol betreffende de voorrechten en immuniteiten van de Europese Unie” (PB 2004, C 310, blz. 261) waarin is bepaald dat „[d]e eigendommen en bezittingen van de Unie zonder toestemming van het Hof van Justitie niet [kunnen] worden getroffen door enige dwangmaatregel van bestuursrechtelijke of gerechtelijke aard”.

Dit voorschrift, dat is aangevuld bij artikel 132 van verordening (EU) nr. 1303/2013 – dat bepalingen bevat die vergelijkbaar zijn met die welke reeds waren vervat in artikel 80 van verordening (EG) nr. 1083/2006, die per 1 januari 2014 is ingetrokken [krachtens] artikel 153 [van verordening nr. 1303/2013,] – [OMISSIS] – en bepaalt dat: „[...] *de managementautoriteit [waarborgt] dat een begunstigde uiterlijk negentig dagen [na de aanvraag] het verschuldigde totale bedrag [...] ontvangt. Er mogen geen bedragen in mindering worden gebracht of worden ingehouden, noch specifieke extra heffingen of andere heffingen met gelijke [Or. 5] werking worden toegepast die bedragen verschuldigd aan begunstigten zou verminderen*” –, zou dus kunnen wijzen op het bestaan van een bijzondere regeling inzake niet-vatbaarheid voor beslag ten aanzien van door de Europese Gemeenschap betaalde bedragen die voor een bepaald doel moeten worden gebruikt.

In het bijzonder zou het volgens de verwijzende rechter kunnen gaan om een „relatieve niet-vatbaarheid”, waarvoor de voorwaarde geldt dat het Hof van Justitie daarvoor vooraf toestemming heeft gegeven in de zin van artikel 1 van het „protocol”.

Deze voorafgaande toestemming is er immers op gericht „te voorkomen, dat de werking en de onafhankelijkheid van de Gemeenschappen worden geschaad” daar „de werking van de Gemeenschappen kan worden gehinderd door dwangmaatregelen die een weerslag hebben op de financiering van het gemeenschappelijk beleid of de uitvoering van door de Gemeenschappen opgestelde actieprogramma's” en het Europese Hof van Justitie dient uitsluitend te beoordelen of de verlangde dwangmaatregel „gelet op de gevolgen die het toepasselijke nationale recht eraan verbindt, de goede werking en de onafhankelijkheid van de Europese Gemeenschappen kan belemmeren” (beschikking Hof van Justitie van 29 mei 2001, zaak C-1/00 SA, ECLI:EU:C:2001:296).

In het bijzonder, en dit is van groter belang voor de onderhavige zaak, heeft het Hof van Justitie geoordeeld: „Ook al is derden-beslag volgens het toepasselijke nationale recht als een beslag op een tot het vermogen van de schuldenaar behorend goed te beschouwen, dit neemt niet weg, dat het een dwangmaatregel in de zin van artikel 1 van het Protocol kan vormen” (beschikking Hof van Justitie van 11 april 1989, C-1/88 SA, ECLI:EU:C:1989:142).

Rechtspraak van het Europese Hof van Justitie

Zoals reeds uiteengezet is in de vaste rechtspraak van het Europese Hof van Justitie voor het voeren van de executieprocedure in de vorm van een derdenbeslag de voorwaarde gesteld dat het Hof daarvoor vooraf toestemming heeft gegeven overeenkomstig artikel 1 van het „protocol”.

In de door de verwijzende rechter gevonden rechtspraak ging het echter om gevallen die gedeeltelijk verschillen van de onderhavige zaak, daar zij zagen op situaties van „toestemming tot het leggen van derdenbeslag onder de Commissie van de Europese Gemeenschappen” (onder meer: beschikkingen Hof van 11 april 1989, C-1/88 SA; [Or. 6] 29 mei 2001, C-1/00 SA; 27 maart 2003, C-1/02 SA, en arrest van 25 oktober 2007, C-427/05).

In casu wordt het beslag daarentegen niet geëist „onder de Commissie van de Europese Gemeenschappen” maar onder de „Regione Lombardia”.

Nationale rechtspraak

In de nationale rechtspraak is deze kwestie bijna nooit behandeld.

In de enige twee precedënten die de verwijzende rechter heeft gevonden (Tribunale di Vallo di Lucania uitspraak 117/2013; Tribunale di Napoli beschikking van 31 januari 2011), is ervoor gekozen dat de bedragen niet vatbaar zijn voor beslag, doch met argumenten die niet volledig en niet overtuigend voorkomen.

Die beide hierboven genoemde rechters delen immers weliswaar de opvatting dat artikel 1 van het „protocol” een dwingend bestemmingsverband instelt, doch zijn vervolgens tot de slotsom gekomen dat de bedragen niet vatbaar zijn voor beslag, in plaats van te oordelen dat de executieprocedure niet-ontvankelijk is bij het ontbreken van toestemming van het Europese Hof van Justitie, wat volgens de verwijzende rechter juist zou zijn.

[OMISSIS] [opmerkingen over de in herinnering gebrachte nationale rechtspraak].

Aan het Hof voorgelegde vraag

De kernvraag op dit punt is of de voorafgaande toestemming van het Hof van Justitie al dan niet tevens noodzakelijk is in het geval waarin het beslag niet plaatsvindt bij de „Commissie van de Europese Gemeenschappen” maar bij de betaalorganen (in casu de Regione Lombardia) en wanneer de materiële „overdracht” aan hen van de sommen reeds heeft plaatsgevonden.

Het punt lijkt van fundamenteel belang gelet op het feit dat tegelijkertijd moet worden verzekerd, enerzijds, aan de Europese Gemeenschappen, de volledige vervulling van hun taken en verwezenlijking van hun institutionele doelen, maar tevens, [anderzijds,] de genoegdoening van schuldvorderingen van [Or. 7] eenieder die bij het vervullen van die taken en het nastreven van die doelen een schuldeiser is geworden van de uiteindelijke begunstigden.

Bijgevolg is het voor de te geven beslissing onontkoombaar en noodzakelijk om het Europese Hof van Justitie te verzoeken om een prejudiciële beslissing over de

gerezen vraag over de uitlegging en de geldigheid van de aangevoerde communautaire bepaling.

Artikel 234 van het Verdrag betreffende de Europese Unie [bedoeld is: artikel 267 VWEU] [...] noemt onder de bevoegdheden van het Hof van Justitie immers de bevoegdheid om bij wijze van prejudiciële beslissing uitspraak te doen over de geldigheid en de uitlegging van de handelingen van de instellingen [van de Unie]. Daarin is uitdrukkelijk bepaald dat: „Indien een vraag te dien aanzien wordt opgeworpen voor een rechterlijke instantie van een der lidstaten, kan deze instantie, indien zij een beslissing op dit punt noodzakelijk acht voor het wijzen van haar vonnis, het Hof verzoeken over deze vraag een uitspraak te doen.” (art. 234 [art. 267 VWEU], tweede alinea).

Het Hof van Justitie wordt immers verzocht het Unierecht uit te leggen teneinde te verzekeren dat het in alle lidstaten op dezelfde wijze worden toegepast.

Om die redenen

[OMISSIS] [beleefdheidsformule]

Het Hof van Justitie van de Europese Unie wordt verzocht om een prejudiciële beslissing over de volgende uitleggingsvraag:

„Is de voorafgaande toestemming in de zin van artikel 1, tweede zin, van het Protocol betreffende de voorrechten en immuniteiten van de Europese Unie (PB 2004, C 310, blz. 261) al dan niet noodzakelijk wanneer in de procedure tot gedwongen executie middels derdenbeslag de bedragen waarop beslag wordt gelegd, zich niet meer bij de desbetreffende instantie van de Europese Gemeenschap bevinden, maar reeds zijn overgedragen aan de nationale betaalorganen?”

[Or. 8]

[OMISSIS] [beleefdheidsformule]

Novara, 21 januari 2016

[OMISSIS]